

POSTANOWIENIE

Dnia 11 września 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Janusz Niczyporuk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Tomasz Demendecki

SSN Elżbieta Karska

w sprawie ze skarg J. Z., A. Z., M. D., M. D.1, E. Z., M. Z.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie w sprawie o sygn.
VI ACa 1509/22,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 11 września 2024 r.,

oddala skargę.

Tomasz Demendecki Janusz Niczyporuk Elżbieta Karska

UZASADNIENIE

Pismem z 23 maja 2024 r. J. Z., A. Z., M. D., M. D.1, E. Z. oraz M. Z. (dalej: „skarżący”) reprezentowani przez profesjonalnego pełnomocnika radcę prawnego M. F. wnieśli skargę na przewlekłość postępowania w sprawie prowadzonej przez Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny domagając się;

1. stwierdzenia, że w postępowaniu toczącym się przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie pod sygn. akt VI ACa 1509/22 nastąpiła przewlekłość postępowania;
2. zalecenie Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie podjęcia czynności w oznaczonym terminie;

3. zasądzenie od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Warszawie na rzecz skarżących kwoty 10 000 (słownie: dziesięć tysięcy) złotych na rzecz każdego z nich, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych.

W uzasadnieniu skargi wskazano, że postępowanie w sprawie o sygn. akt VI ACa 1509/22 jest prowadzone przez Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny od 10 października 2022 r. (data wpływu akt sprawy wraz z apelacją). Przedmiotem postępowania jest zaś roszczenie z umowy kredytu indeksowanej do waluty obcej (CHF), zaskarżone apelacją pozwanego wniesioną pismem z 24 czerwca 2022 r.

Skarżący wskazali następnie, że wobec wpłynięcia akt sprawy do Sądu Apelacyjnego w Warszawie 5 października 2022 r., wielokrotnie zwracali się do tego Sądu z prośbą o podjęcie czynności w sprawie, w tym doręczenie odpisu apelacji oraz wyznaczenie terminu rozprawy apelacyjnej. Tym samym wobec całkowitej bezczynności Sądu Apelacyjnego w Warszawie skarżący uznali, że długi czas trwania postępowania jest nie uzasadniony wobec nieskomplikowanego charakteru niniejszego postępowania oraz niskiego stopnia złożoności. Biorąc pod uwagę powyższe skarżący uznali, że wniesiona przez nich skarga na przewlekłość postępowania jest w pełni zasadna.

Prezes Sąd Apelacyjny w Warszawie w odpowiedzi na skargę na przewlekłość postępowania wniósł o jej oddalenie przedstawiając w tym zakresie szeroką argumentację.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z treścią art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (t. j. Dz.U. 2023, poz. 1725; dalej – ustawa lub ustawa o skardze na przewlekłość postępowania), strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki,

jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Artykuł 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania doprecyzowuje, że przy badaniu tego, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie.

Ustawa o skardze na przewlekłość postępowania nie określa wyraźnie, jaki okres oczekiwania na rozpoznanie sprawy należy uznać za nieuzasadnioną zwłokę. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można mówić z reguły w przypadku bezczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej, która trwa co najmniej 12 miesięcy (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 maja 2005 r., III SPP 96/05; z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06; z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06; z 14 lipca 2016 r., III SPP 55/16; z 7 marca 2017 r., III SPP 6/17; z 19 października 2017 r., III SPP 42/17; z 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18, z 22 stycznia 2019 r., I NSP 71/18, z 3 grudnia 2019 r., I NSP 160/19; z 28 września 2021 r., I NSP 145/21).

Ten utrwalony standard orzecniczy wyznacza swoiste domniemanie co do zaistnienia przewlekłości postępowania lub braku tejże. Sąd Najwyższy zwracał jednak uwagę, że nieuprawniona jest teza, iż przekroczenie okresu 12 miesięcy trwania postępowania oznacza automatycznie wystąpienie stanu przewlekłości, bez względu na okoliczności danej sprawy, a oceniając czy w danej sprawie mamy do czynienia z przewlekłością postępowania należy brać pod uwagę kryteria określone w art. 2 tej ustawy, zgodnie z którymi dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; z 6 maja 2020 r., I NSP 34/20; z 10 listopada 2020 r., I NSP 142/20; z 28 września 2021 r., I NSP 145/21).

Powyższe oznacza, że przewlekłości postępowania nie ocenia się w sposób mechaniczny, lecz w każdej sprawie indywidualnie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; z 6 maja 2020 r., I NSP 34/20; z 10 listopada 2020 r., I NSP 142/20; z 28 września 2021 r., I NSP 145/21).

Podobnie przesłanki stwierdzenia przewlekłości postępowania określa ETPC, który ocenia, czy przewlekłość postępowania jest nieuzasadniona, w świetle szczególnych warunków sprawy i przy uwzględnieniu takich kryteriów, jak skomplikowanie (stopień złożoności) sprawy, zachowanie stron i organów prowadzących sprawę oraz znaczenia materii objętej skargą (wyroki ETPC: z 21 września 2000 r., skarga nr 33082/96, w sprawie Wojnowicz przeciwko Polsce; z 4 kwietnia 2000 r., skarga nr 38670/97, w sprawie Dewicka przeciwko Polsce; z 26 października 2000 r., skarga nr 25693/94, w sprawie Sobczyk przeciwko Polsce; z 26 lipca 2001 r., skarga nr 29691/96, w sprawie Jedamski przeciwko Polsce; z 14 stycznia 2003 r., skarga nr 39505/98, w sprawie W.M. przeciwko Polsce; zob. też M.A. Nowicki, Europejski Trybunał Praw Człowieka – orzecznictwo, *Tom I – Prawo do rzetelnego procesu sądowego*, Kraków 2001, s. 46 i n. oraz powołane tam orzecznictwo tego Trybunału, a także postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; z 28 września 2021 r., I NSP 145/21). Utrwalone orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka uznaje przy tym, że sprawa jest prowadzona przewlekłe, jeżeli trwa dłużej niż trzy lata w jednej instancji (zob. np. wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 10 lipca 1984 r. w sprawie Guincho przeciwko Portugalii, nr 8990/80), a w dwóch instancjach powyżej pięciu lat (zob. wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 7 lutego 2006 r. sprawie Donnadieu przeciwko Francji, nr 19249/02). Opóźnienie zaistniałe w trakcie jednej z faz postępowania jest dopuszczalne, pod warunkiem, że łączny czas trwania postępowania nie jest nadmiernie długi (wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 8 grudnia 1983 r. w sprawie Pretto i inni przeciwko Włochom; skarga nr 7984/77, zob. też postanowienia Sądu Najwyższego: z 4 stycznia 2023 r., I NSP 294/22; z 10 maja 2023 r., I NSP 35/23).

Przyjmując powyższy pogląd za własny, Sąd Najwyższy w składzie orzekającym w niniejszej sprawie stwierdza, że całościowa ocena analizowanego postępowania nie pozwala na przyjęcie, że jest ono prowadzone przewlekłe.

Zauważyć należy, że akta przedmiotowej sprawy wraz z apelacją wpłynęły do Sądu Apelacyjnego w Warszawie 5 października 2022 r. Następnie sprawa została wpisana do repertorium ACa (10 października 2022 r.), a pełnomocnicy zawiadomieni o wyznaczonym składzie orzekającym. W związku z wnioskiem powoda o zabezpieczenie, akta sprawy 2 listopada 2022 r. zostały przekazane do Sądu Okręgowego w Warszawie na okres 14 dni. Następnie Sąd Okręgowy w Warszawie 14 listopada 2022 r. wydał postanowienie o zabezpieczeniu, które zostało zaskarżone zażaleniem pozwanych. Postanowieniem z 31 sierpnia 2023 r. Sąd Okręgowy w Warszawie stwierdził swoją niewłaściwość i przekazał sprawę do rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie. W wyniku ponagleń Sądu Apelacyjnego w Warszawie (zarządzeniami z 11 maja 2023 r. oraz 11 maja 2024 r.), akta sprawy wraz z zażaleniem pozwanych na postanowienie z Sądu Okręgowego z 14 listopada 2022 r. zostały przekazane do Sądu Apelacyjnego w Warszawie zarządzeniem z 27 maja 2024 r. W następstwie powyższego sprawa została zarejestrowana w rep. AGz., a następnie zarządzeniem z 27 czerwca 2024 r. skierowana na posiedzenie niejawne celem rozpoznania zażalenia oraz apelacji. Ostatecznie apelacja została rozpoznana 3 września 2024 r.

Powyższe wskazuje, że wszystkie czynności w niniejszej sprawie były podejmowane bez zbędnej zwłoki. Wprawdzie czas oczekiwania na rozpoznanie sprawy w postępowaniu apelacyjnym jest znaczny, niemniej nie nosi on znamion rażącej przewlekłości. Opisany wyżej przebieg postępowania przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie prowadzi do wniosku, że zostały podjęte niezbędne czynności, zmierzające do zapewnienia prawidłowego biegu rozpoznawanej sprawy.

Mając zatem na uwadze przedstawiony powyżej przebieg postępowania apelacyjnego stwierdzić należy, iż czas trwania postępowania w sprawie nie jest nadmierny. Nie jest więc uprawnione twierdzenie skarżących, że Sąd Apelacyjny w Warszawie prowadził sprawę w sposób przewlekły. Jak wskazuje się w orzecznictwie Sądu Najwyższego, istotę prawa do sądu należy wiązać raczej z rzetelnym rozpatrzeniem sprawy, a nie z szybkim rozpatrzeniem sprawy – w tym sensie, że nie zawsze szybkie rozpatrzenie sprawy idzie w parze z rzetelnością jej rozpoznania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 20 czerwca 2006 r., III SPP 27/06). Z tego względu w analizowanym przypadku brak natychmiastowego

rozstrzygnięcia merytorycznego sprawy nie może *per se* uzasadniać stwierdzenia przewlekłości postępowania. Powyższe oznacza więc brak podstaw do stwierdzenia przewlekłości postępowania w sprawie w rozumieniu art. 2 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy, na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, orzekł jak w sentencji postanowienia.

Tomasz Demendecki Janusz Niczyporuk Elżbieta Karska

[SOP]

r.g.